

בס"ד

שנה"ל תשע"א
2010 שנה א'
קורס: 1817.290

משפט ואתיקה בסייעוד
לאחיות משלימות ל – BA במכללה החרדית בבני-ברק
מרצה: ד"ר רינה רחמני רבינוביץ, עו"ד rarina@zahav.net.il

מטרות הקורס:

להקנות ידע וכלים להתמודדות עם דילמות אתיות ומשפטיות בעשייה הסייעודית, תוך כדי הכרת מעמדה המשפטי של האחות.

מסגרת הקורס:

סמסטר א', יום ד' בין השעות 11:45-15:10

תיאור הקורס:

המערכת הרפואית והסייעודית המודרנית, יצרה מציאות חדשה, אך גם סוגיות משפטיות ודילמות אתיות חדשות. "מהעוסקים בתחום הבריאות מצפה הציבור לאחריות מיוחדת ומשנה קפדנות בתפקודם המקצועי, ואינטרס ראשון במעלה הוא לשמור מחד גיסא, על מקצועיותם, מיומנותם ואמינותם של העוסקים ברפואה, ולטפח ולשמור על אמון הציבור בהם ובכישוריהם. מאידך גיסא, הפועל היוצא מהאמור לעיל הוא, שעל העוסק במקצועות הרפואה חלות חובות זהירות וקפדנות כבדות יותר ומחמירות יותר מאלה החלות על בן אנוש אחר בוחר בעיסוק אחר. (פסק הדין תפ (ת"א) 5927/01 מדינת ישראל נ' שויחטמן יבגני). מהן אותן חובות? מהי מידת האחריות הנדרשת?

הקורס יעסוק בהבנת ההליכים הגורמים לכשל בטיפול הרפואי והסייעודי ולפרשנות משפטית של רשלנות רפואית, ניתוח ציפיות המטופלים והמשמעויות מדיקולגליות, הבנת התנהגויות ודפוסי פעולה בעייתיים מההיבט המשפטי.

קיים פער בין ההתפתחות המוסרית לבין ההתפתחות המדעית/טכנולוגית, הבא לידי ביטוי בתחום הביואתיקה. בקורס ננתח סוגיות מתחום המוסר, תוך ביסוסם על עקרונות מרכזיים ביואתיקה: עקרון כיבוד כל בני האדם, עקרון כיבוד האוטונומיה, עקרון הצדק, עקרון התועלתנות, עקרון אי-הרעה (non-maleficence).

תכני הקורס

- תיאוריות מובילות בתחום האתיקה בבריאות
- עקרונות מרכזיים באתיקה
- מבוא למערכת המשפט בישראל
- האחות בראי המשפט- מעמדה המשפטי של האחות, הצעת חוק האחיות
- עוולות בנזיקין: רשלנות, תקיפה והפרת חובה חקוקה
- רשלנות רפואית/סייעודית מנקודת מבטו של שופט, ומנקודת מבטו של נפגע.
- האחות כ"עד מומחה" בבית המשפט
- הרשומה הסייעודית
- סודיות

שיטה:

הרצאות, דיונים, ניתוח אירועים וקריאה ביקורתית של פסקי דין.

דרישות הקורס:

מבחן גמר (ציון עובר 60)

ספרות מלווה (רשימת קריאה מלווה לקורס)

- גוטמן דויד (2001). *אתיקה למקצועות טיפוליים*. בעריכת הרצלייה אפרתי, (הוצאת) דיונון, אוניברסיטת ת"א.
- Fletcher, N & Holt, Janet, (1995), *Ethics Law and Nursing*, Manchester UP (מומלץ)

חקיקה

- חוק העונשין תשל"ז – 1977 (סעיפים נבחרים).
- פקודת הנזיקין (נוסח חדש) 1968 (סעיפים נבחרים).
- תקנות סדר הדין האזרחי 1984 (סעיפים נבחרים).
- תקנות בריאות העם (עוסקים בסייעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988.
- תקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981.
- "פקודת הרופאים" - פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976
- חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962
- חוק זכויות החולה- תשנ"ו-1996
- חוק החולה הנוטה למות- 2005
- חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991
- חוק לא תעמוד על דם רעך, תשנ"ח-1998
- תקנות בריאות העם (שמירת רשומות), תשל"ז 1976
- פקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971.
- תקנות העדות (העתקים וצילומים) התש"ל – 1969.
- הצעת חוק האחיות

פסיקה

- בג"צ 6290/93 - אביטל זילכה נ' המנהל הכללי של משרד (בגץ אביטל זילכה).
- תפ (ת"א) 5927/01 מדינת ישראל נ' שויחטמן יבגני (פסק דין שויחטמן).
- תפ (פ"ת) 1348/04 מדינת ישראל נ' הקר אורית (פסק דין הקר אורית).
- ע"א 323/89 קוהרי נ' מ"י, פ"ד מה (2) 142. (פסק דין קוהרי).
- רע"א 1412/94 "הדסה" נ' גלעד, פ"ד מט(2), 516. (פסק דין קוהרי)
- תא (י-ם) 1549/96 יצחק לוי - עיזבון המנוחה לוי פנינה ז"ל נ' הסתדרות מדיציניית הדסה (רשלנות סיעודית). (פסק דין יצחק לוי).
- עא 96 / 3264 קופת חולים כללית נ' יפה פלד באמצעות אפוטרופסיה החוקיים נב (4) 849 (חובת התעדכנות רמה מקצועית סבירה). (פסק דין יפה פלד).
- ת.א. (ת"א) 2481/98 - רונית יוסף נ' פרופ' פרידמן . (העדר רישום). (פסק דין רונית יוסף).
- עא 96 / 6330 אורנה בנגר, קטינה נ' בית החולים הכללי ע"ש ד"ר הלל יפה, חדרה נב (1) 145 (העלמות מסמכים העברת נטל הראייה). (פסק דין אורנה בנגר).
- ע"א 7375/02 ב"ח כרמל חיפה נ' עדן מלול (סיבתיות עמומה). (פסק דין עדן מלול).
- ת.א. (ת"א) 1034/95 יואל מוטיאי ואח' נ' קופת חולים כללית (עדות מומחה). (פסק דין יואל מוטיאי).
- ע"א 6153/97 שטנדל נ' פרופ' שדה (הסכמה מדעת). (פסק דין שטנדל).
- ע"א 718/06 אליהו סתחי נ' מדינת ישראל (הסכמה מדעת). (פסק דין אליהו סתחי).
- ת.א. (י-ם) 8432/06 קטינה נ' שירותי בריאות כללית (הפרת סודיות רפואית). (פסק דין קטינה)
- ת"א 70655-04 ברקן ואח' נ' שירותי בריאות כללית - בית חולים קפלן

•